Geldrop-Mierlo

Raadsvoorstel

Onderwerp
Verordening Afvoer Hemel- en Grondwater Geldrop-Mierlo 2022

Beslispunten
1. De Verordening Afvoer Hemel- en Grondwater Geldrop-Mierlo 2022 vast te stellen;
2. De Verordening Aansluitvoorwaarden Riolering 2022 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de Verordening Aansluitvoorwaarden riolering 2015.

Inleiding
In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (GRP) is het beleid ten aanzien van de riolering geformuleerd. Eén van de opgaven uit het GRP is het uitvoeren van een onderzoek naar de haalbaarheid van een hemelwaterverordening als middel om wateroverlast tegen te gaan.

In de afgelopen decennia is het neerslagpatroon duidelijk veranderd. Er valt niet zozeer meer neerslag maar de intensiteit van de buien is sterk toegenomen. Steeds vaker treedt hierdoor wateroverlast op, zoals in 2014, 2016, 2017 en met name in 2020 en ook in juni dit jaar. Dit waren extreme buien met een intensiteit waar niet eerder rekening mee is gehouden bij het ontwerp en de aanleg van het huidige rioolstelsel. En het is niet doelmatig om het rioolstelsel te ontwerpen op dergelijk grote buien. De oplossing voor wateroverlast kan niet alleen van de kant van de overheid komen maar vanuit bedrijven en particulieren zal ook een inspanning moeten worden geleverd.

In de afgelopen jaren moet ons watersysteem steeds meer water verwerken. Door toename van verharding stroomt meer hemelwater naar de riolering. Dit komt door uitbreiding van het stedelijk gebied maar ook door de tendens bij particulieren om tuinen te verharden. De capaciteitsgrenzen van het rioolstelsel worden daardoor steeds vaker bereikt en op sommige plaatsen al overschreden met overlast tot gevolg.

De particuliere huishoudens en bedrijven mogen afvloeiend hemelwater van daken nu veelal zonder verdere beperkingen in het oppervlaktewater, de bodem of een rioolstelsel lozen. *Een Verordening Afvoer Hemel- en Grondwater* (hierna: Verordening) geeft ons de mogelijkheid om perceeleigenaren te dwingen dit water zelf te verwerken in plaats van het aan de gemeente over te laten. Onder de huidige regelgeving is het niet mogelijk.

Het instrument wat de Verordening ons hiertoe biedt is de gebiedsaanwijzing. Hiermee kan het college een gebied aanwijzen waarbinnen het geheel of onder voorwaarden verboden is afvloeiend hemelwater en grondwater te lozen in het openbare vuilwaterriool. In zo'n gebiedsaanwijzing kunnen voorwaarden worden gesteld aan de lozing van regenwater op het gemeentelijk afvoersysteem. Zolang er geen gebiedsaanwijzing van kracht is wijzigt er niets.

Als een bepaalde wijk regelmatig te kampen heeft met wateroverlast is het stellen van voorwaarden aan de lozingen vanaf particuliere percelen zeer goed verdedigbaar. Het college kan als voorwaarde stellen dat er een vorm van waterberging op eigen terrein gerealiseerd moet worden. Of een grens stellen aan het afvoerend oppervlak per perceel. Natuurlijk is het zinvol om dergelijke regels in nieuwe

bestemmingsplannen op te nemen. De overbelasting van het gemeentelijk rioolstelsel bij de extreme buien van de afgelopen jaren onderstreept dit.

De regenwateroverlast uit 2020 heeft ons er wederom op gewezen dat de Verordening een zinvol instrument kan zijn. Een klimaatbestendige en duurzame verwerking van hemelwater is namelijk niet volledig afgedekt met de huidige beschikbare regelgeving vanuit Rijk (waaronder ook de Omgevingswet), provincie en waterschappen. Met een gemeentelijke regeling kan dit aangevuld worden. We moeten hierbij niet wachten op de invoering van de Omgevingswet.

De huidige Verordening Aansluitvoorwaarden Riolering dateert uit 2015. In de verordening zijn de voorwaarden voor aansluiting en de verantwoordelijkheden ten aanzien van het beheer vastgelegd. Om strijdigheden met de Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater te voorkomen moet zij worden geactualiseerd.

Wat willen we bereiken
Het duurzaam omgaan met hemel- en grondwater. Het tegengaan van overbelasting van het gemeentelijk rioolstelsel en daar mee het tegengaan van wateroverlast.

Argumenten
1.1 Dit geeft de mogelijkheid tot verplichten van afkoppelen hemelwater
Het college van Burgemeester en Wethouders heeft met de Verordening de mogelijkheid om locaties aan te wijzen met een verbod op lozen van hemel- en grondwater (oftewel verplichten van afkoppelen). Dit heet een Gebiedsaanwijzing. Ongeveer de helft van het verhard oppervlak is van de overheid en de overige helft van particulieren en bedrijven. Er is dus een gedeelde verantwoordelijkheid wat betreft het verwerken en afvloeien van hemelwater. Wanneer perceeleigenaren niet of onvoldoende willen afkoppelen kan het college van Burgemeester en Wethouders, via een Gebiedsaanwijzing, daarom de verplichting opleggen.

1.2 Hierdoor gaan we duurzaam om met hemel- en grondwater
Het is niet nodig dat schoon hemel- en grondwater wordt getransporteerd naar de zuivering om vervolgens daar gezuiverd te worden. Daarnaast krijgen we ook steeds meer te maken met droogte. De kans op langere droge perioden neemt toe. De voorkeursstrategie conform het beleid (GRP) over hemelwater is de trits vasthouden - bergen/infiltreren - afvoeren. De trits betekent vasthouden en infiltreren waar het kan en wanneer infiltreren niet mogelijk is dan het hemelwater bergen en vertraagd afvoeren via de beken. Daarmee wordt voorkomen dat hemelwater onnodig wordt verpompt.

1.3 Het afkoppelen voorkomt schade
Door de beperkte capaciteit van de riolering tijdens piekbuien kan overlast ontstaan en leiden tot schade in woningen en bedrijven. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hoeveelheid hemelwater dat op de riolering wordt geloosd. Door geen hemelwater meer te lozen wordt overlast en schade zowel door een teveel als een tekort aan water (droogte) zoveel mogelijk voorkomen.

1.4 Ook in het buitengebied ontstaat overlast

In het buitengebied ligt drukriolering voor het transport en verwerking van enkel vuilwater. De drukriolering heeft een beperkte capaciteit. In de praktijk blijkt er vaak ook hemelwater op het drukriool te zijn aangesloten. Op dit moment hebben we geen goede juridische basis om hier tegen op te treden. Te veel water wordt daardoor verpompt wat voor extra stroomkosten zorgt. Daarnaast maken de pompen meer draaiuren waardoor vaker storingen ontstaan dan normaliter kan worden verwacht. Pompen moeten daardoor eerder worden vervangen.

2.1 De Verordening Aansluitvoorwaarden Riolering moet in lijn gebracht worden
De huidige Verordening Aansluitvoorwaarden Riolering dateert uit 2015. In die verordening zijn de voorwaarden voor aansluiting en de verantwoordelijkheden ten aanzien van het beheer vastgelegd. Door de gelijktijdig met deze verordening in werking tredende Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater is een beperkte actualisatie noodzakelijk om strijdigheden te voorkomen. In de Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater is opgenomen dat bij een gebiedsaanwijzing zowel hemel- als grondwater van het gemengd riool afgekoppeld dient te worden. In de Verordening Aansluitvoorwaarden riolering 2015 is in artikel 2 lid 2e geregeld dat een aansluitvergunning wordt verleend om grondwater aan te sluiten op een gemengd stelsel. Deze tegenstrijdig wordt met de nieuwe verordening hersteld.

Kanttekeningen
1.1. Dit strookt niet helemaal met de wens tot deregulering
De ervaring leert dat het belangrijk is om duidelijkheid te scheppen in de taken en bevoegdheden van de burger en de gemeente. De verordening is opzettelijk kort en bondig gehouden, zodat de regels beperkt in aantal en begrijpelijk blijven.

1.2 *Kosten voor particulieren*
Het afkoppelen van verhard oppervlak kost geld. De gemeente heeft hiervoor in juli de stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater ingesteld.

2.1. Uitzonderingsgevallen
In sommige gevallen is het wenselijk om grondwater via een gemengd stelsel af te voeren. Deze uitzondering is voor bestaande aansluitingen geregeld in de Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater. Voor het geval een nieuwe aansluiting binnen deze uitzondering valt, is de Verordening Aansluitvoorwaarden riolering 2022 hierop aangepast.

Wat gaan we daarvoor doen
De Verordening is opgebouwd op basis van het VNG model. Het VNG-model gaat uit van een verordening waarin de gemeente de hoofdzaken regelt en een gebiedsaanwijzing waarin zij het lozingsverbod concreet maakt naar plaats en tijd. De praktijk laat tot nu toe zien dat de meeste gemeenten met een hemel- en grondwaterverordening het VNG-model (vrijwel één op één) hebben overgenomen.

Wanneer de verordening is vastgesteld dient door een gebiedsaanwijzing te worden bepaald waar de verordening van toepassing is. De gebiedsaanwijzing geschiedt op projectbasis (geplande reconstructies, herinrichtingen of rioolvervangingsprojecten) of waar het wenselijk is om hemel- en

grondwater af te koppelen vanwege wateroverlast. Na de gebiedsaanwijzing dient handhaving plaats te vinden op het stoppen van de lozingen. Zoals bij de inleiding genoemd bevat de gebiedsaanwijzing regels voor de lozing van regenwater op het gemeentelijke rioolstelsel. Dit kan een algeheel verbod zijn of voorwaarden ten aanzien van berging of verhard oppervlak.

Gelijktijdig met de vaststelling van de Verordening Afvoer Hemel- en Grondwater wordt ook de Verordening aansluitvoorwaarden riolering 2022 vastgesteld, ter vervanging van de verordening uit 2015. Het betreft een aantal tekstuele aanpassingen waardoor beide verordeningen met elkaar in lijn zijn.

Gezien de verwachte datum van inwerkingtreding is het jaar 2022 in beide citeertitels genoemd

Wat mag het kosten
Er zijn geen directe financiële consequenties. Op termijn moet dit tot kostenbesparing leiden zoals bij de argumenten al is beschreven.

Duurzaamheid
Met de Gebiedsaanwijzingen stimuleren we het duurzaam omgaan met regenwater door inwoners en bedrijven. De Verordening is de basis voor de Gebiedsaanwijzingen.

Burgerparticipatie
Bekendmaking van het besluit en de Verordening wordt gepubliceerd via de gebruikelijke kanalen. Vanwege de juridische grondslag van de verordening wordt het gepubliceerd op de door de Rijksoverheid voorgeschreven websites. Daarnaast wordt een persbericht gemaakt waarin de uitleg van de Verordening voor de inwoner wordt beschreven. Op die manier informeren we de inwoners in het algemeen. Op de voorbereiding van de Gebiedsaanwijzing is afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Hierin staat dat de Afweging belangen en gevolgen mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot het doel.

Evaluatie
-

Geldrop-Mierlo

Raadsvoorstel

Bijlagen:

1. Verordening Afvoer Hemel- en Grondwater Geldrop-Mierlo 2022;
2. Toelichting op de Verordening Afvoer Hemel- en Grondwater Geldrop-Mierlo 2022;
3. Verordening Aansluitvoorwaarden riolering 2022;
4. Toelichting op de Verordening aansluitvoorwaarden riolering gemeente Geldrop-Mierlo 2022;
5. Overzicht wijzigingen op de Verordening Aansluitvoorwaarden.

Geldrop, 19 oktober 2021

N.J.H. Scheltens	J.C.J. van Bree
secretaris	burgemeester